

לאצור את הזמן האבוד

על הקריאה הזאת.
מונטנארי מספר שתוך כדי המאבק להשיפת המי
תרחש בספרייה הוא קיבל אפילו איזונים על חייו.
אבל הסוף היה טוב נמצא השופט האמין שהורה על
פתחת החקירה, הוגשו כתבי אישום ורה קארן כבר
גירון ביגתיים לשבע שנות מאסר בגין אחד האישומים
שהמשפט בעניינם הושלם. 4,000 מתוך הספרים הגי
נוכים נמצאו, אחדים לא איתרו עדיין. מונטנארי קיבל
אות אודת של כבוד מראש העיר נאפולי.

האמנות כנפט

ספרו האחרון של מונטנארי, "האבן והעץ", הוא
מסע בעקבות אוצרות האמנות השורדים והנחלים של
איטליה, בדומה לפרשיית הספרייה בנאפולי. מונטי
נארי מסביר שזוהו מסע באיטליה, בהשראת אפיוזה
מהזמן העתיק: בשנת 70 לפני הספירה הפילוסוף
קיקרו נשא נאומים נגד מושל סיציליה, גאיוס ורס.
קיקרו מתח על הרס המורשת התרבותית של סיי
ציליה כירי המושל הנושחת, שגנב את אוצרותיה,
בהם פסלים וצוורים רבים. אנשי סירקוז, עיר הנמל
הסיציליאנית, שנהגו להתפרנס מהדרכת סוירים בין
אוצרות האמנות, המשיכו לעשות זאת גם אחרי השוד
הגרדול, כשהם מצביעים על כל המקומות שנותרו ריי
קים מיצירות ומספרים מה היה שם קודם. בדומה לכך,
מסכיר מונטנארי, הספר הוא מסע בעקבות אוצרות
האמנות הגנובים של איטליה - ויותר מכך, בעקבות
הגניבה המוסרית, גניבת הדיעה, שהיא גניבת הלי
פקיד הראוי של המורשת האמנותית בחיי האזרחים
האיטלקים של ימינו.

"רוב הציבור והמנהיגים היום באיטליה חושבים
שהאמנות היא הנפט של איטליה, משאב הטבע החוק
בוותר שלה, ושאנחנו הייבים להרוויח כסף באמצעות
תה. מצד שני, החוקה האיטלקית היא אותה היחידות

ב אחד מביקוריו בספריית ג'ורולאמיני, אחת
מהספריות היסטוריות החשובות באיטליה,
הממוקמת במרכז העתיק של נאפולי, הבחין
פרופ' תומאזו מונטנארי, היסטוריון צעיר של האמ
נות מהאוניברסיטה המקומית על שם פרדריקו השני,
שכלב ענק עשה את צרכיו מתחת לשולחן עתיק
בחלל המרכז של הספרייה. אטיאט גדל חשוד, כששם
לב לרברים משונים נוספים המתרחשים בספרייה -
מרפסם שלמים ריקים, ערימות ספרים עתיקים לא
מקוטלגים, פחיות משקה ריקות המתנגלות ככל
פינה. אבל גם הוא לא רמזין שמה שהוא מגלה עלול
לעלות לו בחייו.

מונטנארי מבקר הרבה בספרייה שנוסדה בנף
המאה ה-16 ועל מדפיה יש 200 אלף כותבים עתיקים
- כתבים מורפסים מהמאה ה-16 ולפניה, כריכים מזה
מאה ה-17 וה-18 ואין ספור כתבי יד, בשיחות דיסקי
רשיות שניהל עם הספרנים הוותיקים גילה מונטנארי
שמנהל הספרייה, מרינו מאסימו דה קארן, מברית
מננה ספרים עתיקים ומוכר אותם באופן פרטי. רה
קארן הוא עסקן פוליטי המקורב למהצ'לו דל'אוסטי,
מייסד מפלגתו של סילוויו ברלוסקוני, "פורצה איט
ליה", ומי שניהל לשבע שנות מאסר לאחר שהתברר
כי הוא מקיים קשרים עם המאפיה. בזכות קשריו מונה
דה קארן ביוני 2011 למנהל ספריית ג'ורולאמיני.

"הרבה מהקולגות שלי בנאפולי כבר ראו את זה
שם לפני, אבל העדיפו לשתוק", מספר מונטנארי
בראיון שהתקיים בביקור שקיים בישראל לאחרונה
"כי זה נורמלי, כי בנאפולי יש כלמול תמיד, בלגן.
הם העדיפו להתרחק מצרות. זהו שיתוף פעולה עם
משע, שנובע מתחושה ששום דבר לא יכול להשתנות.
כשאני גיליתי את הגניבה, ומתבתי על זה בעיתון,
קיבלתי תגובות קשות מאוד. אחד הקולגות שלי פיי
רסע עצימה שדורשת לחקור את המתרחש בספרייה,
אבל בכירי האוניברסיטאות בנאפולי לא רצו לחתום

תומאזו מונטנארי, היסטוריון
צעיר של האמנות מנאפולי,
סיכן את חייו והסתבך
עם המאפיה, התעמת
עם פוליטיקאים ונלחם
בהכפפת האמנות לכללי
השוק. המטרה שלו: שימור
המורשת האמנותית כמקור
לידע שפתוח לציבור -
ולא כמקור לרווחים. ראיון

האמא של הקרוואג'יו

מונטנארי הגיע לישראל בהזמנת החוג לתולדות
האמנות של הפקולטה לאמנויות באוניברסיטת תל
אביב, ובמסגרת הביקור נפגש עם תלמידי מחקר ונ-
שא הרצאה על ברניני באירוע להשקת ספרו של ד"ר
ספי הנדלר "מלחמת האמנויות". אל חקר יצירתו של
ברניני הגיע אחרי שעבר דרך הכוכב של הסטודנ-
טים לתולדות האמנות, הצייר קרוואג'יו. "קרוואג'יו
הוא מיתוס מודרני. הוא נחשב לצייר ששינה את
תולדות האמנות. במאה ה-20 אהבו את קרוואג'יו
כי ראו בו את המקור של האמנות המודרנית, מקור
האוונגרד. כשהגעתי לאוניברסיטה ביקשתי ללמוד
את קרוואג'יו, אבל המרצים שלי, שהיו מדור אחר,
הציעו לי ללמוד מה קרה אחרי קרוואג'יו, כלומר את
אמנות הבארוק. באיטליה יש הרושם שהכל כבר נאמר